

چگونه به تفکر فلسفی بپردازیم؟

فلسفه، اندیشیدن است. اندیشیدن یک خاصیت دارد و آن اینکه مدام برای ما پرسش ایجاد می‌کند و برای پرسش‌هایش جواب می‌خواهد.

فلسفه، اندیشیدن است. اندیشیدن یک خاصیت دارد و آن اینکه مدام برای ما پرسش ایجاد می‌کند و برای پرسش‌هایش جواب می‌خواهد.

به گزارش خبرگزاری مهر، سید یحیی یثربی استاد بازنشسته فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی و مفسر قرآن در یادداشتی به این سوال پرداخته است که چگونه به تفکر فلسفی بپردازیم؟

فلسفه، اندیشیدن است. اندیشیدن یک خاصیت دارد و آن اینکه مدام برای ما پرسش ایجاد می‌کند و برای پرسش‌هایش جواب می‌خواهد. بکوشید هرچه می‌شنوید و هرچه مطالعه می‌کنید را نخست خوب بفهمید، چون تا چیزی را نفهمید، نمی‌توانید درباره اش فکر کنید! آنگاه به سراغ علل و عوامل آن بروید و درباره اش فکر کنید؛ من باید درس بخوانم! چرا؟ این سؤالی است که آن را تفکر ایجاد می‌کند و پاسخ این چرا را باید خودتان با تفکر پیدا کنید.

این چون و چراها از جنس تفکر فلسفی هستند. اگر در یک مراسم عروسی شرکت کرده اید، چیزهایی را درباره آن می‌دانید؛ مثلاً فلان پسر با فلان دختر ازدواج می‌کند و این مراسم ازدواج آنان است. این آگاهی است، این علم است. اما اگر تصمیم بگیرید درباره همین مسئله فکر کنید، ده ها سوال در ذهنتان پدید می‌آید: ازدواج یعنی چه؟ هدف از ازدواج چیست؟ این هدف چگونه هدفی است؟ با چه دلیلی باید ازدواج را پذیرفت؟

یکایک شرایط و عواملی که در حاشیه ازدواج اتفاق می‌افتند، جای ده ها سؤالند؛ عشق یعنی چه؟ عقد ازدواج یعنی چه؟ چرا مهریه؟ و همینطور… این گونه تفکر از جنس تفکر فلسفی است.

تفکر فلسفی دو کار می‌کند؛ یکی اینکه، حوزه آگاهی انسان را توسعه می‌دهد و دیگر اینکه، گزاره‌هایی را که می‌دانید با توجیه عقلی همراه می‌سازد، یعنی چراهای شما پاسخ پیدا می‌کنند. در نتیجه، تفکر فلسفی علم را توسعه می‌دهد. از اینجاست که فلسفه پیشگام علم است.

هر کتابی که می‌خوانید، باید کتابی باشد که آن را می‌فهمید، چون اگر چیزی را نفهمید، نمی‌توانید درباره آن فکر کنید. فقط می‌توانید مطالب را حفظ کنید. انگار شعری را حفظ می‌کنید که معنی آن را نمی‌دانید! این حفظ مطلب است، نه تفکر فلسفی.

از مطالب و کتاب‌های آسان شروع کنید تا به تدریج توانایی بیابید به مسائل پیچیده برسید. بسیاری از فیلسوفان با ورزیدگی در ریاضیات و فیزیک به فلسفه رسیده‌اند. از چیزهایی که می‌فهمید آغاز کنید تا مهارت فهمیدن پیدا کنید، سپس به مطالب پیچیده‌تر و عمیق‌تر برسید.

به طور کلی، راهنمایی‌های زیر را مورد توجه قرار بدهید:

یک– جرئت اندیشه داشته باشید. یعنی فقط چشم به راه دیدگاه دیگران نباشید. بکوشید تا خودتان دیدگاهی داشته باشید.

دو– در همه تلاش خود، فهمیدن را اساس کارتان قرار دهید. ببینید آنچه را که قصد اندیشیدن درباره اش دارید، می‌فهمید یا نه؟ بیشتر مردم چیزهایی را می‌خوانند، اما آنها را نمی‌فهمند. حتی گاهی یک جمله یا یک بیت معروف را یک عمر تکرار می‌کنند، بی آنکه هرگز معنی اش را بفهمند!

سه– وقت بگذارید. کار و زندگی خود را به گونه‌ای تنظیم کنید که در هر شبانه روز چند ساعتی به مطالعه و بحث و گوش دادن بپردازید.